

22. 12. 2017

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Společné zastupování společnosti jednatelem a prokuristou

Cílem tohoto článku je informace o nejnovějším rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2017, sp.zn. 29 Cdo 387/2016, které se zabývalo možnostmi společného jednání jednatele a prokuristy za společnost.

Před účinností zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“) bylo judikaturou[1] poměrně jasně stanoveno, že společné jednání prokuristy a člena statutárního orgánu není možné. S nabytím účinnosti nového OZ a zákona č. [90/2012](#) Sb., zákon o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), které nově definovaly statutární orgán jako zástupce společnosti, vyvstala otázka, zda nenastaly důvody pro přehodnocení těchto judikatorních závěrů.

Dle názoru části odborné veřejnosti[2] by byl takový způsob jednání možný v případě, že takovým ustanovením není vnitřně omezen rozsah zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu. K tomu by nemělo dojít, pokud je ve společnosti více jednatelů, kteří mohou jednat společně nebo případně s prokuristou. Jednatelům by tak vždy zůstala možnost jednat bez prokuristy.[3], [4] Tento názor také podporuje právní úprava a judikatura na toto téma v sousedních zemích, a to konkrétně v Rakousku a Německu. V Rakousku je společné jednání prokuristy a statutárního orgánu připuštěno přímo zákonem, a to jak u akciové společnosti, tak i u společnosti s ručením omezeným.[5] V Německu je možnost tohoto jednání upravena pouze v zákoně o akciových společnostech, ale v zákoně o společnostech s ručením omezením tato úprava stejně jako v českém zákoně chybí.

Za této situace, kdy část odborné veřejnosti domnívala, že je takováto forma jednání za společnost nově možná, došlo k tomu, že některým společnostem byl umožněn zápis způsobu jednání společným jednáním jednatele a prokuristy rejstříkovým soudem, zatímco jiné společnosti s touto změnou neuspěly.

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze

Tento stav se Nejvyšší soud pokusil vyřešit tím, že ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, č. 42/2016 zveřejnil usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 14 Cmo 184/2014, čímž mělo dojít k sjednocení rozhodovací praxe rejstříkových soudů. Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí setrval na zákazu společného jednání jednatele a prokuristy a zopakoval rozdílnost obou druhů zastoupení. Podle Vrchního soudu v Praze nelze toto zastoupení zaměňovat a případné povolení tohoto způsobu zastoupení by vedlo k možnosti, že by jednání jednatele mohlo být omezeno součinností jakéhokoliv jiného zástupce (smluvního či zákonného), což by dle Vrchního soudu v Praze „... vedlo k úplnému popření významu existence statutárního orgánu u právnických osob.“ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze bylo ovšem přinejmenším v několika bodech

problematické a nepřítliš přesvědčivé. Poukazoval-li pak Vrchní soud v Praze obiter dictum na to, že „k zápisu navržený způsob zastupování společnosti se v situaci, kdy za společnost jedná „jeden jednatel společně s jedním prokuristou“, přičítá již zapsanému způsobu jednání prokuristů společnosti, neboť ti jednájí za společnost „vždy dva společně“, pak lze poznamenat, že argumentace Vrchního soudu se přičítá logické úvaze, neboť je-li navrhován způsob jednání, podle kterého za společnost jednájí vždy alespoň dva jednatele společně, anebo jeden jednatel společně s jedním prokuristou, je z jazykového i logického výkladu zřejmé, že jsou navrhovány dva způsoby zastupování společnosti.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

S ohledem na problematické odůvodnění Vrchního soudu v Praze, bylo třeba vyčkat rozhodnutí Nejvyššího soudu, jakkoliv sama skutečnost, že rozhodnutí Vrchního soudu v Praze bylo uveřejněno pod číslem 42/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek napovídalo tomu, že závěr Nejvyššího soudu bude obdobný. V rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 387/2016 pak Nejvyšší soud argumentoval přesvědčivěji, když uvedl, že:

- 1. právní úprava statutárního orgánu a stejně tak úprava způsobu, jakým jeho členové jednájí, spadá mezi práva týkající se postavení osob ve smyslu § 1 odst. 2 OZ. Úprava prokury sice tzv. statusovou věcí není, ale v tomto případě jedná o úpravu způsobu jednání členů statutárního orgánu a nikoliv prokuristů „Poukazuje-li dovolatelka na skutečnost, že právní úprava prokury nepatří mezi tzv. statusové otázky právnických osob (s čímž Nejvyšší soud souhlasí), přehlíží, že v projednávané věci jde o posouzení přípustnosti (platnosti) ujednání společenské smlouvy upravujícího způsob zastupování společnosti členy statutárních orgán (jednatele)“.
- 2. možnost modifikace jednání statutárního orgánu je podle § 164 odst. 2 OZ omezena pouze na modifikace „uvnitř“ statutárního orgánu, když zákonodárce hovoří pouze o členech orgánu, a nelze tedy jednání člena statutárního orgánu vázat na jednání osoby stojící mimo statutární orgán: „Odchýlení od základního pravidla (samostatného zástupčího oprávnění každého z členů statutárního orgánu) je totiž možné pouze „uvnitř“ kolektivního statutárního orgánu či více jednoosobních statutárních orgánů“.
- 3. prokura je zástupčí oprávnění omezené pouze na jednání vypočtená v § 450 odst. 1 OZ a nelze je rozšiřovat o společné jednání s členem statutárního orgánu. Prokurista je tak pouhým zmocněncem podnikatele a připuštění jeho jednání spolu s členem statutárního orgánu by vedlo k tomu, že by bylo možné vázat zástupčí oprávnění členů statutárního orgánu na společné jednání jakéhokoliv jiného zástupce právnické osoby, což by podle Nejvyššího soudu vedlo ke znepřehlednění způsobu, jakým členové statutárního orgánu mohou za společnost jednat.
- 4. normy soukromého práva jsou zásadně dispozitivní, pokud zákonodárce odchýlnou úpravu od zákona výslovně nezakazuje. Takový výslovný zákaz pak podle Nejvyššího soudu může být přímý nebo nepřímý. Přímý zákaz je obsažen např. v § 1 odst. 2 OZ, části věty za středníkem, jež zakazuje ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob. V případě nepřímého zákazu zákon odchýlné ujednání stran reprobuje tím, že je prohlašuje za neplatné, zdánlivé, či určuje, že se k němu nepřihlíží. Jako příklad nepřímého výslovného zákazu Nejvyšší soud uvádí § 580 OZ, podle něhož je neplatné právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje. Zákon tedy zakazuje takovou odchylku od určité právní normy, která odporuje smyslu a účelu právní normy. Je-li v rozporu se smyslem a účelem normy jakákoliv odchylka, pak jde o absolutně kogentní normu. Ujednání společenské smlouvy zakládající společné jednání jednatelů a prokuristů pak Nejvyšší soud označuje za ujednání porušující právo týkající se postavení (fyzických i právnických) osob podle

§ 1 odst. 2 část věty za středníkem OZ. Nejvyšší soud zde přitom uvádí, že taková úprava porušuje dané ustanovení hned dvakrát, když právní normy upravující osobní status (fyzických i právnických osob) spadají mezi normy chránící veřejný pořádek. Sankcionuje-li tedy § 588 OZ absolutní neplatností (mimo jiné) právní jednání odporující zákonu a zjevně narušující veřejný pořádek, postihuje tak i právní jednání zjevně porušující právo týkající se postavení osob. Ujednání o společném jednání jednatele a prokuristy jako způsobu zastupování společnosti členy jejího statutárního orgánu odporuje zákonu (§ 1 odst. 2, § 164 odst. 2 OZ) a zjevně porušuje právo týkající se postavení osob, tedy i veřejný pořádek.

Závěr

Na základě výše shrnutého rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy není stále společné jednání člena statutárního orgánu a prokuristy možné, a to ani podle současné úpravy. Ujednání ve společenských smlouvách společností, kterým se podařilo změnu způsobu jednání statutárního orgánu v tomto směru zapsat, budou rejstříkovými soudy posouzeny za neplatné, a návrhy na zápisy takového jednání za společnost budou zamítnuty. Platnost takového ujednání ve společenské smlouvě by tak umožnila pouze novela OZ, která by výslovně tuto možnost povolila.

Mgr. Adam Novák,
advokátní koncipient

JUDr. Ivan Rada, Ph.D.,
advokát

[Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Na Příkopě 988/31
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 810 090
e-mail: i.rada@radapartner.cz

---

[1] Např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 28.2.2000, sp. zn. 7 Cmo 55/99, rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 22.1.2003, sp. zn. 32 Odo 99/2002 a ze dne 31.3.2010, sp. zn. 23 Cdo

2942/2009

[2] Např. Eichlerová, K. Společné jednání jednatele a prokuristy. *Rekodifikace & Praxe* 4/2015, s. 22., Josková, L. je podle OZ možná kombinace jednání jednatele (člena představenstva) a prokuristy? *Rekodifikace a praxe*. 4/2013, str. 7-10.

[3] Např. Eichlerová, K. Společné jednání jednatele a prokuristy. *Rekodifikace & Praxe* 4/2015, s. 22

[4] Nepravé společné jednatelství, unechte Gesamtvertretung

[5] Viz § 78 odst. 3 Aktiengesetz a § 18 odst. 3 GmbHG

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)